

پاسخ سرولوژیک بیماران مبتلا به هلیکوباکتریلوری به آنتی ژن های جدا شده از باکتری با روش SDS-PAGE

نویسندگان: دکتر محمود صفاری^۱، دکتر حسین شریفی^۲ و دکتر طاهره خامه چیان^۳

۱. استادیار گروه میکروبی شناسی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۲. دانشیار گروه داخلی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

۳. استادیار گروه پاتولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

* نویسنده مسئول: Email: saffarimahmood@yahoo.com

چکیده

زمینه: حدود نیمی به مردم جهان به عفونت با هلیکوباکتریلوری دچارند، اما فقط بعضی از افراد، علائم بالینی ظاهر می کنند. علاوه بر ویژگی های ژنتیکی میزبان و فاکتورهای محیطی، خصوصیات آنتی ژنی باکتری نیز در پاتوژنسیته سویه ها مؤثر است. هدف این مطالعه، بررسی ساختمان آنتی ژنی سویه های مختلف هلیکوباکتریلوری در بیماران است که عفونت آن ها با روش های استاندارد طلایی تشخیص و وضعیت پاتولوژی آن ها مشخص شده است.

مواد و روش ها: از میان ۱۲۷ بیمار مورد مطالعه که به صورت تصادفی انتخاب شدند از هر کدام دو نمونه از قسمت آنتر معده، همراه با ۵ سی سی خون گرفته شد و روی بیماران تست های اورهاز سریع، هیستولوژی، پاتولوژی، الیزا و کشت در محیط اختصاصی و شرایط میکروآنروفلیک انجام گرفت. سپس با استفاده از عصاره آنتی ژن باکتری که با NOG استخراج شده بود روی ۳۷ نمونه HP+ که با استاندارد طلایی آلودگی آن ها تأیید شده بود تست ایمنوبلات انجام شد. نتایج ایمنوبلات با استفاده از کیت استاندارد Helico blot 2-0 system مورد تأیید و کنترل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج به دست آمده نشان داد که در ۹۴/۷ درصد از بیماران مبتلا به دئودنیت، آنتی بادی علیه cag A (116 KDa) و در ۷۳/۶ درصد آنتی بادی علیه Vac A (89KDa) وجود دارد. در حالی که این میزان در گاستریت ۸۳ و ۵۴ درصد و در بیماران مبتلا به سرطان معده و متابلازی به ترتیب ۸۱/۸ و ۷۲/۷ درصد بود. آنتی بادی علیه آنتی ژن های ۶۶ (Ureas B)، ۶۱، ۵۸ (HSP) کیلودالتون در بیماران مبتلا به گاستریت بیش تر و آنتی بادی علیه آنتی ژن های ۴۵، ۳۷، ۳۵ کیلودالتون کمتر دیده شد. در سایر موارد اختلاف قابل توجهی مشاهده نگردید.

بحث و نتیجه گیری: با بررسی و مطالعه نتایج فوق به نظر می رسد مطالعه ساختمان آنتی ژنیک سوش آلوده کننده در پیش گویی شدت بیماری نمی تواند به تنهایی مؤثر باشد و سایر فاکتورها نقش مهمتری در شدت بیماری دارند.

واژه های کلیدی: هلیکوباکتریلوری، آنتی ژن، Vac A، Cag A، ایمنوبلات

دوماهنامه علمی - پژوهشی
دانشگاه شاهد
سال سیزدهم - شماره ۶۳
تیر ۱۳۸۵

تاریخ وصول: ۸۴/۶/۱۲
تاریخ پذیرش: ۸۴/۹/۲۹

مقدمه

هلیکوباکتریلوری یک باکتری گرم منفی مارپیچی میکروآئروفیلیک است که برای اولین بار در سال ۱۹۸۳ جداسازی گردید [۱]. این باکتری در حال حاضر، به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل عفونت‌های گوارشی در انسان به طور وسیع در سطح جهان شناخته شده است [۲] و می‌تواند منجر به گاستریت مزمن، زخم معده و سرطان معده گردیده، باعث نوعی لنفوم معده (MALT) گردد [۳]. در کشورهای توسعه یافته بیش از ۵۰ درصد بزرگسالان به این باکتری آلوده هستند، در حالی که در کشورهای در حال توسعه این میزان به ۹۰ درصد می‌رسد [۴]. میزان فراوانی آلودگی به طور چشمگیر در بیماران اولسردئودنال و گاستریت بیش از افراد بدون علامت است [۳].

مطالعات متعدد نشان داده که سه عامل محیطی، باکتریایی و میزبان در پاتوژنیته این باکتری دخیل هستند. در این میان، ساختمان آنتی‌ژنی باکتری نقش مهمی در شدت بیماری دارد [۵]. این آنتی‌ژن‌ها در تعامل با سیستم ایمنی بدن میزبان طوری عمل می‌کنند که سیستم ایمنی میزبان قادر به حذف باکتری نیست [۶]. آنتی‌ژن‌های Cag A (116 KDa) [۷] و همچنین Vac A (89 KDa) از مهم‌ترین آنتی‌ژن‌هایی هستند که در ویروانس باکتری اهمیت بسیار دارند [۸]. پراکندگی سویه‌های حامل این آنتی‌ژن‌ها در مناطق مختلف جغرافیایی متفاوت است. در بعضی مناطق ۶۰-۵۰ درصد سویه‌های جدا شده از بیماران، حامل آنتی‌ژن‌های فوق هستند و به همین علت در مناطق اخیرالذکر، عفونت‌های حاد باکتری فراوانی بیش‌تر دارند [۹ و ۱۰].

هدف این تحقیق، مطالعه ساختمان آنتی‌ژن سویه‌های عامل عفونت براساس پاسخ ایمنی بدن در بیماران است که عفونت با هلیکوباکتریلوری در آن‌ها با روش‌های استاندارد طلایی تشخیص گردیده و وضعیت پاتولوژی عفونت در این بیماران مورد بررسی قرار داده شده است.

مواد و روش‌ها

انتخاب بیماران و نمونه‌گیری: در این مطالعه ۱۲۷ بیمار که به ناراحتی دستگاه گوارش فوقانی دچارند و دارای اندیکاسیون اندوسکوپی بودند به صورت تصادفی و مقطعی انتخاب گردیدند. از این تعداد ۷۳ مرد (۵۷/۵ درصد) و ۵۴ زن (۴۲/۵ درصد) با میانگین سنی ۸۵-۱۶ سال بودند. ۸۵ نفر از بیماران به مشارکت در مطالعه ما رضی شدند که از هر بیمار دو تا سه نمونه از قسمت آنتر معده با فورسپس اندوسکوپی (فیبروسکوپ اولمپوس) نمونه‌برداری شد و با محیط ترانسپورت به آزمایشگاه میکروب‌شناسی و پاتولوژی منتقل گشت. از هر بیمار ۵ سی‌سی خون تام گرفتیم و بعد از جدا کردن سرم، آن را در 70°C - فریز کردیم.

بررسی‌های میکروب‌شناسی: نمونه بیوپسی ارسالی به بخش میکروب‌شناسی بعد از هموژنیزاسیون به محیط کلمبیا اگر حاوی مکمل‌های کمپیلوباکتر «Merck, Trimethoprim 5 mg/l, Ploymyxin B 2500mg/l, vancomycin 10mg/l) حاوی ۵ درصد سرم جئین گوساله (Difco) و ۵ درصد گلوبول قرمز فشرده کشت دادیم. سپس پلیت‌ها در شرایط میکروآئروفیلیک «Merck: Gaspack C) و 37°C قرار داده و بعد از ۶-۴ روز از روی مرفولوژی کلنی، رنگ‌آمیزی گرم، تست‌های اوره‌از، کاتالاز و اکسیداز باکتری مورد تشخیص قرار می‌گرفت. تست اوره‌از سریع (RUT) با استفاده از محیط کشت مخصوص (اوره ۲ گرم، پتاسیم دی‌هیدروژن فسفات ۰/۲ گرم، فنل رد ۰/۰۰۴ گرم، آب مقطر ۱۰ میلی‌لیتر) همزمان در اتاق اندوسکوپی انجام می‌گرفت. تغییر رنگ بعد از ۲ ساعت در محیط مذکور به عنوان مثبت تلقی گردید. بررسی‌های هیستولوژی و رنگ‌آمیزی مستقیم با گیمسا در آزمایشگاه پاتولوژی با استفاده از نمونه ارسالی در فرمالین انجام پذیرفت. جهت تشخیص موارد مثبت به کمک تست الیزا (diaplus diagnostic) از سرم بیماران با روش توصیه شده در کیت فوق انجام پذیرفت.

را با BSA بلاک کرده، با TTBS (Tween 20 +TBS) شستشو دادیم. آنگاه هرلین الکتروفورز را برش داده، استریپ مجزایی به دست آوردیم. این استریپ‌ها را با سرم رقیق شده هر یک از بیماران HP⁺ (مجموعاً ۳۷ بیمار به صورت جداگانه) و سپس آنتی‌بادی کونژوگه پراکسیداز Antihuman (Biogene-cat:BA 114) (IgG....HRo) مجاور کرده، بعد از شستشو با TTBS نوارهای جداگانه با سوبسترای آنزیم (DBA; Biogene) مجاور کرده و بعد از ظهور باندهای قهوه‌ای با استفاده از آب دیونیزه، واکنش متوقف گردید. بعد از خشک کردن استریپ‌ها، باندها را تجزیه و تحلیل، وزن مولکولی هر یک را تعیین، و در چک‌لیست مربوط به بیمار یادداشت کردیم [۱۱].

ایمونوبلاتینگ با کیت استاندارد Helico Blot

2.1.system: سرم ۳۷ بیماری را که با استریپ‌های خانگی بررسی کرده بودیم جهت کنترل با استریپ‌های کیت استاندارد آزمایش و تأیید کردیم. روش کار براساس توصیه شرکت سازنده انجام شد: به‌طور خلاصه پس از آماده‌سازی استریپ‌ها در ظرف مخصوص، آن‌ها را با سرم بیماران مجاور کرده، سپس آنتی‌هیومن کونژوگه و سوبسترای آن را نیز اضافه کردیم. توقف واکنش پس از ظهور باندها با کمک محلول مخصوص انجام پذیرفت. استریپ هر بیمار با Protei Finder مقایسه و نوع آنتی‌ژن‌ها و باندها تشخیص داده شد [۱۳]. باندهای ظاهر شده در این کیت، با باندهای ظاهر شده در استریپ‌های خانگی که خودمان تهیه کرده بودیم مقایسه گردید و هیچ‌گونه تفاوتی از این نظر مشاهده نگردید. کمیت مقدار بعضی از آنتی‌ژن‌ها در کیت استاندارد بیش‌تر به نظر می‌رسید، ولی این امر ما را در تشخیص استریپ‌های خانگی دچار مشکل نمی‌کرد.

استاندارد طلایی برای تشخیص عفونت براساس حداقل کشت مثبت، یا اوره‌از سریع به‌علاوه هیستولوژی مثبت، یا الیزا به‌علاوه هیستولوژی مثبت، یا اوره‌از سریع به‌علاوه الیزا مثبت صورت پذیرفت.

استخراج پروتئین‌های سطحی: باکتری‌های جدا

شده از بیماران را پس از تشخیص نهایی، در PBS حل کرده، پس از سه بار شستشو و تهیه غلظت بالای از باکتری، آنتی‌ژن‌های آن‌را با استفاده از گلیسین اسیدی (۰/۲ مولار با PH=۲/۲)، (NOG - B - D - n-octyl -) (glucopyransid PH=2) و روش کلریدلیتیوم (یک مولار) به‌طور جداگانه استخراج کردیم و سوپرناتانت‌های حاصل را یک شبانه روز دیالیز کردیم. مقدار تقریبی پروتئین موجود در عصاره‌ها با روش لوری (lowry) اندازه‌گیری گردید. این عصاره‌ها سپس در ۷۰°C- نگهداری شدند [۱۱].

الکتروفورز SDS - PAGE: به این منظور، بعد

از آماده کردن معرف‌ها و محلول‌های مربوط و با توجه به تجارب متعدد روی روش‌های الکتروفورز خطی و گراداینت، ژل گراداینت ۲۰-۷/۵ درصد با ضخامت ۰/۷۵ میلی‌متر انتخاب و عصاره‌ها به‌طور مجزا با ۳۰ میلی‌آمپر ثابت برای Running در ۳-۴ ساعت انجام شد. سپس رنگ‌آمیزی و رنگ زدایی انجام و وزن مولکولی باندها محاسبه شد. بهترین تفکیک از نظر نوع و تعداد باندها و مقایسه با کیت استاندارد روی عصاره NOG به دست آمد. لذا از این عصاره برای ادامه کار استفاده شد [۱۲].

ایمونوبلاتینگ عصاره NOG: بعد از جداسازی

آنتی‌ژن‌ها روی ژل، آن‌ها را روی فیلتر نیتروسولوز منتقل کرده (۷۵ دقیقه با ولتاژ ثابت ۱۰۰ ولت)، با TBS شستشو دادیم و جهت ارزیابی، یک استریپ از صفحه نیترو سلولوز را همراه با استاندارد وزن مولکولی جدا کرده، با پانسو (Merck) S رنگ‌آمیزی کردیم. سپس فیلتر

تجزیه و تحلیل نتایج

ظهور هر باند در استریپ‌ها نشان‌دهنده حضور آنتی‌بادی مربوط به آن آنتی‌ژن در بدن بیمار، و مؤید آنتی‌ژن‌های موجود در باکتری آلوده‌کننده است. این نتایج در جداول مخصوص ثبت و در مقایسه با سایر نتایج، اعم از پاتولوژی، کشت، سرولوژی و اوره‌از سریع و رنگ‌آمیزی گیمسا، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

استاندارد طلایی در این مطالعه کشت مثبت، یا رنگ‌آمیزی گیمسا به همراه تست اوره‌از سریع مثبت، یا رنگ‌آمیزی گیمسا به همراه تست الیزا مثبت، یا اوره‌از سریع به همراه الیزا مثبت در نظر گرفته شد. از ۸۵ بیمار مورد مطالعه، ۴۷ مورد (۵۵/۳ درصد) از نظر عفونت با هلیکوباکتر پیلوری مثبت (HP⁺) و ۳۸ مورد (۴۴/۷ درصد) منفی (HP⁻) بودند. از میان ۴۷ نفر HP⁺، ۳۷ مورد از نظر وجود آنتی‌بادی‌های IgG موجود در سرم علیه آنتی‌ژن‌های باکتری با روش ایمونوبات خانگی بررسی گردیدند و با کیت استاندارد هلیکوبلات مورد تأیید قرار گرفتند.

از میان بیماران HP⁺، ۱۱ مورد دارای پاتولوژی متاپلازی و یا سرطان معده، ۲ مورد نرمال، ۱۹ مورد گاستریت مزمن و ۵ مورد مبتلا به گاستریت حاد بودند. در معاینه اندوسکوپی ۱۹ مورد دارای دئودنیت، ۴ مورد دارای NUD (دیس پپسی غیرزخمی)، و ۴ مورد دارای دیس‌پپسی بودند و مابقی نامشخص تشخیص داده شدند. در بیماران HP⁺ وجود آنتی‌بادی علیه آنتی‌ژن‌های ۱۱۶ کیلودالتون (Cag A)، ۱۰۰، ۹۷، ۸۹ (vac A)، ۸۴، ۷۸، ۶۶ (Urease B)، ۶۱ و ۵۸ پروتئین شوک حرارتی (Heat shock protein) ۳۰، ۳۵، ۳۷، ۴۵، ۵۷ (Urease A) ۲۴، ۱۹/۵ کیلودالتون که در SDS-PAGE جدا شده بودند مورد بررسی و مطالعه قرار گرفتند.

در بیماران مبتلا به دئودنیت ۹۴/۷ درصد آن‌ها آنتی‌بادی علیه Cag A داشتند، درحالی‌که در گاستریت این میزان ۸۳ درصد و در بیماران مبتلا به سرطان معده و متاپلازی ۸۱/۸ درصد بود. در بیماران مبتلا به گاستریت، آنتی‌بادی علیه آنتی‌ژن‌های ۶۶، ۶۱، ۵۸ کیلودالتون با فراوانی بیش‌تر و آنتی‌بادی علیه آنتی‌ژن‌های ۴۵، ۳۵، ۳۷، کیلودالتون کم‌تر دیده شد (جدول ۱).

جدول ۱ فراوانی نوع باندهای ظاهر شده در ایمونوبات در بیماران HP⁺ برحسب تشخیص پاتولوژی آن‌ها (براساس نتایج به‌دست آمده در کیت استاندارد و خانگی)

نوع آنتی‌ژن‌ها (kDa)	۱۱۶ (cag A)	۸۹ (vac A)	۶۶ (urease B)	۶۱	۵۸ (HSP)	۴۵	۳۷	۳۵
تشخیص پاتولوژی (تعداد بیماران)	۲۰ (۸۳/۳)	۱۳ (۵۴/۱)	۱۹ (۷۹/۱)	۲۱ (۷۸/۵)	۱۷ (۷۰/۸)	۹ (۳۷/۵)	۸ (۳۳/۳)	۶ (۲۵)
گاستریت (از مجموع ۲۴ بیمار) (%)								
آدنوکارسینوما و متاپلازی (از مجموع ۱۱ بیمار) (%)								
بیوپسی نرمال (دو بیمار) (%)								
	۹ (۸۱/۸)	۸ (۷۲/۷)	۱۱ (۱۰۰)	۷ (۶۳/۶)	۹ (۸۱/۸)	۴ (۳۶/۳)	۳ (۲۷/۲)	۲ (۱۸/۱)
	۱ (۵۰)	۱ (۵۰)	۲ (۱۰۰)	۲ (۱۰۰)	۱ (۵۰)	۰ (۰)	۱ (۵۰)	۰ (۰)

توضیح آن‌که تشخیص دئودنیت و دیس‌پپسی براساس روش اندوسکوپی صورت می‌گیرد و تشخیص گاستریت و آدنوکارسینوما و متاپلازی براساس روش‌های پاتولوژی انجام می‌شود.

بحث

در این مطالعه، مهم‌ترین آنتی‌ژن‌های باکتری بخصوص Cag A و Vac A که در ویرولانسی باکتری نقش مستقیم دارند مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج نشان داد که اکثر بیماران مبتلا به اولسردئودنال، دیس‌پپسی، گاستریت، و اکثر بیماران مبتلا به آدنوکارسینوما و متاپلازی، آلوده به سوش Cag A⁺ عامل عفونت هستند.

بر اساس نتایج فوق، در بیماران مبتلا به گاستریت و آدنوکارسینوما و متاپلازی، سروتیپ‌های Cag A⁺ هلیکوباکتریلوری از فراوانی بیش‌تری برخوردار بوده است. بر اساس مطالعات انجام شده، این فاکتور نقش مهمی در تشدید عفونت و سیر حاد بیماری دارد [۹و۴،۱]. در مطالعه زیانگ (xiang) و همچنین در مطالعه پیک (Peek) نیز سویه‌های Cag A⁺ از بیماران مبتلا به زخم معده بیش‌تر گزارش گردیده است [۹و۵]. سایر مطالعات سرولوژیک نیز نشان داده که فراوانی آنتی‌بادی علیه آنتی‌ژن Cag A در بیماران مبتلا به اولسردئودنال و آدنوکارسینوما معده بیش از بیماران مبتلا به گاستریت بوده است [۱۴و۴]. نیلسون (Nilsson) و همکارانش نشان دادند که آنتی‌بادی علیه Cag A و Vac A در بیماران سرطان معده و زخم معده فراوان‌تر از بیماران مبتلا به گاستریت است [۳]. همچنین ریدر (Reider) و رشتنیکف (Reshetnikov) نیز این ارتباط را در تحقیقات خود به‌دست آورده‌اند [۱۴و۱۵].

با توجه به این‌که اولسردئودنال شکل حاد عفونت است، بیش‌تر سویه‌های جدا شده از بیماران فوق Cag A⁺ هستند؛ ولی در سایر اشکال پاتولوژیک بیماری میزان فراوانی این سویه‌ها کم‌تر است. این نتیجه با نتایج مطالعات دیگران همخوانی دارد، ولی از طرف دیگر به نظر می‌رسد چون اکثر سویه‌های جدا شده از بیماران جامعه مورد مطالعه Cag A⁺ هستند، این فاکتور نمی‌تواند در پیشگویی شدت بیماری ارزش داشته باشد و احتمال می‌رود این پدیده در مطالعات وسیع‌تر نیز واضح‌تر به نظر برسد. در مطالعاتی که در چین و کره و ژاپن انجام گرفته نیز به‌دلیل این‌که اکثر سوش‌های جدا

شده از بیماران Cag A⁺ بوده‌اند، همین پدیده صادق است و ارزش پیشگویی وجود آنتی‌بادی علیه Cag A⁺ در این مناطق بسیار پایین است [۱۷و۱۶]، ولی در بعضی از کشورها مثل مغرب ۳۰ درصد سویه‌ها Cag A⁺ هستند و در نتیجه، ارزش پیشگویی وجود آنتی‌بادی علیه Cag A⁺ در تشخیص شدت بیماری بسیار بالا است. در بلژیک نیز چون ۹۰/۹ درصد سویه‌های جدا شده Cag A⁺ هستند وضعیت مشابه مطالعه ما است [۱۲].

با توجه به مطالعات بسیار زیاد، نیاز به مطالعات بیش‌تر در این زمینه احساس می‌شود و دخالت سایر فاکتورها را باید در نظر گرفت [۱۰و۹].

علاوه بر نوع سوش عامل عفونت، فاکتورهای ژنتیکی میزبان و فاکتورهای محیطی از جمله عواملی هستند که در شدت بیماری نقش دارند [۵و۴،۱]. به‌علاوه به‌دلیل هتروژنیستی بالای باکتری آنتی‌ژن‌های پیکره، به نظر می‌رسد ارتباط میان نتایج مطالعات ایمنوبلات بر حسب نوع جمعیت مورد مطالعه متفاوت باشد و این مهم در سایر گزارش‌ها نیز به خوبی مورد اشاره قرار گرفته است [۱۹و۱۸]. این موضوع ناشی از نوع شرایط انجام کار و نوع سوش‌های استفاده شده در ایمنوبلات است. پلی‌مریسم شدید که در بین آنتی‌ژن‌های این باکتری دیده می‌شود و همچنین شرایط آماده‌سازی آنتی‌ژن‌ها از جمله عواملی است که باید در مطالعات مدنظر قرار گیرد. با عنایت به اهمیت باکتری و نقش آنتی‌ژن‌های آن، بخصوص Cag A و Vac A در پاتوژنیسیته باکتری به نظر می‌رسد پیروی والانس آنتی‌بادی علیه این دو آنتی‌ژن در جامعه مورد مطالعه ما بالا باشد و در سایر مطالعات نیز مشخص شده حتی در افرادی که بهبودی نسبی از بیماری یافته‌اند ممکن است آنتی‌بادی علیه این آنتی‌ژن‌ها در بدنشان دیده شود [۱۰]. بنابراین پیشنهاد می‌گردد تحقیقات بیش‌تری در این باره با استفاده از روش‌های مولکولی به‌منظور تعیین دقیق ژنوتیپ آنتی‌ژن‌های ویرولانسی و ارتباط ژنتیک افراد و فاکتورهای محیطی با شدت بیماری انجام پذیرد.

منابع

- Correa P. New strategies for the prevention of gastric cancer: Helicobacter pylori and genetic susceptibility. *J Surg Oncol*. 2005 Jun 1; 90 (3): 134 – 8 ; discussion 138.
- Castillo R. G, Mazari H.M , Lopez V.Y: Helicobacter Pylori: Focus on cag A and vac A major virulence Factor., *Salud Publica Mex*. 2004 Nov – Dec ; 46(6): 538 – 48.
- Nilsson C, Sillen A, Eriksson L, et. al., Correlation between cag pathogenicity island composition and Helicobacter Pylori – associated gastroduodenal disease: *Infect Immune*. 2003 Nov: 71 (11): 6573 – 81.
- Abasiyanik MF, Tunc M. salih BA., Enzyme Immunoassay and immunoblotting analysis of Helicobacter Pylori infection in Turkish asymptomatic subjects ; *Diagn Microbiol Infect Dis*. 2004 Nov: 50(3) 173 – 7.
- Toro R. C, Garcia S.J, Casado F. I. et. al. Clinical importance of the cag A and vac A proteins and of the host factors in the development of peptic ulcer in patients infected by Helicobacter Pylori: *Rev Clin Esp*. 2003 sep: 203 (9): 430 – 3.
- Tummala S, Keates S, Kelly cp., Update on the immunologic basis of Helicobacter Pylori gastritis. *Curr Opin Gastroenterol*. 2004 Nov: 20 (6): 592 – 7.
- Shmueli H, Passaro Dg, Vaturi M. et al. Association of cag A⁺ Helicobacter Pylori infection with aortic atheroma Atherosclerosis. 2005 mar: 179(1):127 – 32.
- Chen XJ, Yan Y, shen YF. Dominant cagA/vac A genotypes and coinfection frequency of H. pylori in peptic ulcer or chronic gastritis patients in zhejiang province and correlations among different genotypes, coinfection and severity of the disease. *Chin Med J (Engl)*. 2005 mar 20: 118(6):460 – 7.
- Misiewicz JJ. Helicobacter Pylori: Past, Present and Future: *Scand J Gastroenterol*. 1992: 27 suppl 194: 25 – 29.
- Ye w, Held M, Enroth H. et al. Histology and culture results among subjects with antibodies to cag A but no evidence of Helicobacter pylori infection or with IgG ElisA, *Scand J Gastroenterol*. 2005 Mar; 40(3): 312 – 8.
- Lelwala JG, Nilsson I, Cell surface proteins of Helicobacter pylori as antigens in an ElisA and a comparison with three commercial ElisA, *J Infect Dis*. 1992. 24: 457 – 65.
- Hazel M.M, Stuart L, Hazel L, et al, Serological response to specific Helicobacter pylori antigens: Antibody against cag A antigen is not predictive of gastric cancer in a developing country. *The Am J Gastroenterol*, 1996 sep: 91(9): 1785 – 1788.
- Mitchell HM, Hazel sl, et al, Antigen recognition during progression from acute to chronic infection with a cag A positive strain of Helicobacter pylori, *Infect and Immune*, 1996, 64(4): 1166 – 1172.
- Rieder G, Merchant JL, haas R., Helicobacter pylori cag – type IV secretion system facilitates corpus colonization to induce precancerous conditions in Mongolian gerbils. *Gastroenterology*. 2005 may: 128 (5): 1229 – 42.
- Reshetnikov OV, Kurilovich SA, Krotov SA, et al, Relationship between cag A – bearing strains of Helicobacter pylori and gastrointestinal pathology, *Ter Arkh*. 2005: 77 (2): 25 – 8.
- Hu PJ, li yy, Zhou MH, et al. Helicobacter pylori associated with a high prevalence of duodenal ulcer disease and a low prevalence of gastric cancer in a developing nation, *Gut*, 1995: 36: 198 – 202.
- Qiao w, Hu JL, Xiao B, et al. Cag A and Vac A genotype of Helicobacter pylori associated with gastric disease in xian area. *World J Gastroenterol*. 2003 Aug: 9(8): 1762 – 6.
- Aucher P, petit ML. Use of immunoblot assay to define serum antibody patterns associated with Helicobacter pylori infection and with H. pylori - related ulcers, *J Clin Microbiol*, 1998 Apr: 36 (4): 931 – 936.
- Lopez Brea M, Alarcon T, Evaluation of a western blot technique (Helico blot 2.0) for the detection of specific Helicobacter pylori antigens in children, *Enferm Infect Microbiol Clin*, 1998 Jun – Jul: 16(6): 275 – 279.